

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencje Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej podaje się zgodnie z każdorazowym stanem prawnym, obowiązującym w poszczególnych kadencjach, głównie z: ustawą z dnia 28 VI 1991 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 59, poz. 252; I kadencja Sejmu i II kadencja Senatu), ustawą konstytucyjną z dnia 17 X 1992 r. (Dz. U. Nr 84, poz. 426; II kadencja Sejmu i III kadencja Senatu) oraz Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 IV 1997 r., art. 98, ust. 1 (od III kadencji Sejmu i od IV kadencji Senatu):
Sejm: I kadencji – od 25 XI 1991 r. do 31 V 1993 r.,
II kadencji – od 19 IX 1993 r. do 20 X 1997 r.,
III kadencji – od 20 X 1997 r. do 18 X 2001 r.,
IV kadencji – od 19 X 2001 r. do 18 X 2005 r.,
V kadencji – od 19 X 2005 r. do 4 XI 2007 r.,
VI kadencji – od 5 XI 2007 r. do 7 XI 2011 r.,
VII kadencji – od 8 XI 2011 r.

Senat: II kadencji – od 25 XI 1991 r. do 31 V 1993 r.,
III kadencji – od 19 IX 1993 r. do 20 X 1997 r.,
IV kadencji – od 20 X 1997 r. do 18 X 2001 r.,
V kadencji – od 19 X 2001 r. do 18 X 2005 r.,
VI kadencji – od 19 X 2005 r. do 4 XI 2007 r.,
VII kadencji – od 5 XI 2007 r. do 7 XI 2011 r.,
VIII kadencji – od 8 XI 2011 r.

U w a g a. I kadencja Senatu trwała od 18 VI 1989 r. do 25 XI 1991 r., z tym że do 30 XII 1989 r. był to Senat Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, od 31 XII 1989 r. – Senat Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z Ustawą z dnia 5 I 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r. Nr 21, poz. 113) z późniejszymi zmianami – w celu przeprowadzenia wyborów powszechnych do ciał przedstawicielskich (Sejmu RP, Senatu RP, Parlamentu Europejskiego, rad gmin i powiatów oraz sejmików województw) wyznaczone zostały jednostki podziału terytorialnego Polski – okręgi wyborcze.

W województwie pomorskim wyznaczono 2 okręgi wyborcze do wyborów do Sejmu RP, tj. okręg gdański Nr 25 i gdyński Nr 26, natomiast do Senatu RP – 6 okręgów, tj. okręg gdański: Nr 65, 66, 67 oraz gdyński: Nr 62, 63, 64.

ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier administrative division of the country (on the basis of Law of 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Terms of office of the Sejm and Senate of the Republic of Poland are each time presented according to the law binding during particular terms, mainly with: Law on Elections to the Sejm of the Republic of Poland, dated 28 VI 1991 (Journal of Laws No. 59, item 252; I term of the Sejm and II term of the Senate), constitutional act, dated 17 X 1992 (Journal of Laws No. 84, item 426; II term of the Sejm and III term of the Senate) as well as the Constitution of the Republic of Poland, dated 2 IV 1997, Art. 98, par. 1 (since III term of the Sejm and IV term of the Senate):

Sejm: I term – from 25 XI 1991 to 31 V 1993,
II term – from 19 IX 1993 to 20 X 1997,
III term – from 20 X 1997 to 18 X 2001,
IV term – from 19 X 2001 to 18 X 2005,
V term – from 19 X 2005 to 4 XI 2007,
VI term – from 5 XI 2007 to 7 XI 2011;
VII term – since 8 XI 2011.

Senate: II term – from 25 XI 1991 to 31 V 1993,
III term – from 19 IX 1993 to 20 X 1997,
IV term – from 20 X 1997 to 18 X 2001,
V term – from 19 X 2001 to 18 X 2005,
VI term – from 19 X 2005 to 4 XI 2007,
VII term – from 5 XI 2007 to 7 XI 2011,
VIII term – since 8 XI 2011.

N o t e. I term of office of the Senate lasted from 18 VI 1989 to 25 XI 1991, however till 30 XII 1989 it was the Senate of the Polish People's Republic and since 31 XII 1989 – Senate of the Republic of Poland.

According to the Law of 5 I 2011 – Election Code (Journal of Laws 2011, No. 21, item 113) with later amendments – Polish units of territorial division – constituencies were appointed to conduct general elections for representative bodies (the Sejm, Senate, European Parliament, gmina and powiat councils and voivodship councils).

Two constituencies for elections to the Sejm were designated in Pomorskie Voivodship, i.e., the constituency of Gdańsk No. 25 and Gdynia No. 26, while the Senate – 6 constituencies: Gdańsk: No. 65, 66, 67 and Gdynia: No. 62, 63, 64.

Okręg gdański Nr 25 obejmuje powiaty: gdański, kwidzyński, malborski, nowodworski, starogardzki, sztumski, tczewski oraz miasta na prawach powiatu: Gdańsk i Sopot.

Okręg gdyński Nr 26 to powiaty: bytowski, chojnicki, człuchowski, kartuski, kościerski, lęborski, pucki, słupski, wejherowski oraz miasta na prawach powiatu: Gdynia i Słupsk.

Okręg gdański Nr 65 obejmuje miasta na prawach powiatu: Gdańsk i Sopot. Okręg Nr 66 to powiaty: gdański, starogardzki i tczewski, natomiast do okręgu Nr 67 wyznaczono powiaty: kwidzyński, malborski, nowodworski i sztumski.

Okręg gdyński Nr 62 obejmuje powiaty: lęborski, słupski, wejherowski oraz miasto na prawach powiatu Słupsk. Do okręgu Nr 63 należą powiaty: bytowski, człuchowski, chojnicki, kartuski i kościerski, natomiast do okręgu Nr 64 wyznaczono powiat pucki oraz miasto na prawach powiatu Gdynia.

3. Kadencja Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wybieranego w wyborach powszechnych trwa 5 lat.

Lech Wałęsa:

- od 23 XII 1990 r. do 23 XII 1995 r.;

Aleksander Kwaśniewski:

- od 23 XII 1995 r. do 23 XII 2000 r.,

- od 23 XII 2000 r. do 23 XII 2005 r.;

Lech Aleksander Kaczyński:

- od 23 XII 2005 r. do 10 IV 2010 r.;

Bronisław Maria Komorowski:

- od 6 VIII 2010 r.

4. Kadencja prezydentów miast, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

5. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za 2010 r., aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz. 537).

6. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

1) naczelne i centralne organy administracji:

a) instytucje naczelne i centralne (np. Sejm, Senat, Urząd Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),

b) jednostki służb zagranicznych, tj. placówki zagraniczne organów administracji państwowej oraz pracujących za granicą w przedstawicielstwach ONZ i innych misjach za granicą, a także w instytucjach, ośrodkach informacji i kultury za granicą,

The constituency of Gdańsk No. 25 covers the powiats: gdański, kwidzyński, malborski, nowodworski, starogardzki, sztumski, tczewski and cities with powiat status: Gdańsk and Sopot.

The constituency of Gdynia No. 26 covers the powiats: bytowski, chojnicki, człuchowski, kartuski, kościerski, lęborski, pucki, słupski, wejherowski and cities with powiat status: Gdynia and Słupsk.

The constituency of Gdańsk No. 65 covers the cities with powiat status: Gdańsk and Sopot. The constituency No. 66 comprises gdański, starogardzki and tczewski powiats, while No. 67 – kwidzyński, malborski, nowodworski and sztumski powiats.

The constituency of Gdynia No. 62 covers the powiats: lęborski, słupski, wejherowski and city with powiat status Słupsk. The constituency No. 63 comprises bytowski, człuchowski, chojnicki, kartuski and kościerski powiats, whereas No. 64 – pucki powiat and Gdynia – the city with powiat status.

3. The term of office of the President of the Republic of Poland, elected in a general election, lasts 5 years.

Lech Wałęsa:

- from 23 XII 1990 to 23 XII 1995;

Aleksander Kwaśniewski:

- from 23 XII 1995 to 23 XII 2000,

- from 23 XII 2000 to 23 XII 2005;

Lech Aleksander Kaczyński:

- from 23 XII 2005 r. to 10 IV 2010;

Bronisław Maria Komorowski:

- since 6 VIII 2010.

4. Term of presidents of cities, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

5. The demographic and professional characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2010, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 elections.

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of professions is made on the basis of the classification of professions and specialities for needs of labour market introduced by a decree of the Ministry of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (Journal of Laws No. 82, item 537).

6. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and self-government appeals councils.

State administration comprises:

1) principle and central organs of administration:

a) principle and central institutions (e.g., Sejm, Senate, Office of the President, ministries, central offices),

b) foreign service institutions, i.e., foreign offices of state administration organs and those operating abroad as part of UN agencies and other missions abroad, as well as in institutions and information and cultural centres abroad,

- c) terenowe organy rządowej administracji specjalnej (np. izby i urzędy skarbowe, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, urzędy celne, regionalne izby obrachunkowe, Inspekcję Handlową, okręgowe inspektoraty gospodarki energetycznej i materiałowej, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych, archiwa państwowe);
- 2) terenowe organy rządowej administracji ogólnej (urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej łącznie z wojewódzkimi: inspektoratami inspekcji handlowej, służbami ochrony zabytków, zakładami weterynarii, zarządami melioracji i urzędzeń wodnych oraz kuratoriami oświaty);
- 3) agencje państwowe (np. Agencja Rezerw Materiałowych, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi (np. Centralna Komisja Egzaminacyjna, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej).

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
- urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych),
  - urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspekcje nadzoru budowlanego, ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, inspekcje weterynaryjne, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urzędzeń wodnych).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

7. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej podano bez jednostek służb zagranicznych.

- c) *territorial organs of special government administration (e.g., fiscal chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, customs offices, regional chambers of audit, Trade Inspectorate, district energy and material economy inspectorates, auxiliary units of budgetary entities, state archives);*
- 2) *territorial organs of general government administration (voivodship offices, auxiliary service entities including voivodship: trade inspectorates, monument preservation services, veterinary offices, drainage and water facility boards as well as school superintendent's offices);*
- 3) *state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development) and auxiliary entities of state administration with regional units (e.g., Central Examination Board, National Water Management Authority).*

Local self-government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
- a) gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities),*
  - b) offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., construction supervision inspectorates, geodetic and cartographic documentation centres);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, veterinary inspectorates, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship self-government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards).*

Self-government appeal councils are bodied competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of entities of territorial self-government.

7. Data concerning average wages and salaries in the state administration are presented excluding foreign service institutions.